2026-33 i 34-RE

Causa 2026-33 i 34-RE

(Bailó Nuez i d'altres c/ Principat d'Andorra)

Números de registre: 189-2026 i 190-2026. Recursos d'empara

Sentència del 13 de juliol del 2026

BOPA núm. 82, del 22 de juliol del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atesos els escrits presentats i registrats al Tribunal Constitucional, el 21 d'abril del 2026, per les representacions processals respectives del Sr. Eduardo Bailó Nuez i de les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya, mitjançant els quals interposen sengles recursos d'empara contra la sentència del 31 de març del 2026, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la prova, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com per la vulneració del principi d'irretroactivitat de la llei penal i del principi de legalitat, establerts, respectivament, als articles 9.4 i 3.2 de la mateixa norma, i, atès que demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari que no és constitucional "*considerar inclosa en la definició de l'objecte del delicte de blanqueig de capitals continguda en Codi penal de 1990, sobre la base dels drets i principis al·legats en el cos d'aquest escrit, les conductes de transformació de*

saldos bancaris, (en concret adquisició d'immobles) i posterior adquisició de fruïts per la seva explotació (saldos de lloguers o vendes); considerar inclosos en la definició i objecte de la figura del comís contemplada en el Codi Penal de 1990, sobre la base dels drets i principis al·legats en el cos d'aquest escrit, els béns immobles producte de la transformació de saldos bancaris; considerar inclosos en la definició i objecte de la figura del comís contemplada al Codi Penal de 1990, sobre la base dels drets i principis al·legats en el cos d'aquest escrit, els saldos bancaris l'origen dels quals sigui la transformació (venda) de béns immobles adquirits amb anterioritat a la promulgació del Codi Penal del 1990", que anul·li la resolució impugnada i que es retrotreguin les actuacions al moment previ al pronunciament de la sentència, per tal que la Sala Penal dicti una nova decisió que estimi el seu recurs d'apel·lació interposat contra la decisió del Tribunal de Corts. Així mateix, demana que se suspenguin els efectes de la sentència impugnada;

Vista la Constitució, especialment, els articles 3.2, 9.4, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de maig del 2026 que va acumular els recursos d'empara 2026-33-RE i 2026-34-RE i que va admetre a tràmit la causa acumulada sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2026, per la representació processal del Sr. Eduardo Bailó Nuez;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2026, per la representació processal de les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pere Pastor Vilanova;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Mitjançant sentència del 17 de gener del 2024, el Tribunal de Corts va condemnar el Sr. Eduardo Bailó Nuez i les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya, com a autors d'un delicte major de blanqueig comés amb habitualitat, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal:

- el Sr. Eduardo Bailó Nuez a la pena de 3 anys de presó condicional amb un termini de suspensió de la pena de quatre anys, a la pena de multa de 2.000.000,00 € i a l'expulsió del Principat per un període de 20 anys;

- les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya a la pena de 3 anys de presó condicional, per a cadascuna, amb un termini de suspensió de la pena de quatre anys, a la pena de multa d'1.000.000,00 € cada una i a l'expulsió del Principat per un període de 20 anys.

Així mateix, es va acordar el comís de diversos immobles i els rendiments obtinguts en concepte de lloguer o de qualsevol altre fruït, des de la incoació de la causa, i, dels comptes bancaris de titularitat dels recurrents i de la societat Siberian Express, SL, així com els saldos bancaris transferits a l'AFA en el marc d'aquest procediment.

1.2. Tant la representació processal del Sr. Eduardo Bailó Nuez, com la de les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya van formular recurs d'apel·lació contra aquesta resolució, i, el 22 de gener del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que acordava estimar parcialment ambdós recursos en el sentit de modificar únicament les penes de multa, condemnant el recurrent a una multa d'1.000.000,00 € i a les recurrents a una multa de 500.000,00 € per a cadascuna d'elles.

1.3. El 10 de febrer del 2025, les representacions processals respectives dels recurrents van interposar sengles recursos d'empara contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la prova, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del principi d'irretroactivitat de la llei penal, establert a l'article 9.4 de la mateixa norma.

1.4. El 19 de maig del 2025, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència que acordava estimar parcialment els recursos d'empara interposats pels Srs. Eduardo Bailó Nuez, Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia; declarar la nul·litat de la sentència del 22 de gener del 2025, per tal que la Sala Penal dicti la resolució que estimi oportuna sobre les bases consignades en el fonament jurídic 3.5 d'aquesta sentència; desestimar el recurs d'empara pel que fa referència a la infracció del dret a un procés de durada raonable; deixar imprejutjats la resta de greuges formulats pels recurrents (causa 2025-10 i 12-RE).

1.5. El 30 de setembre del 2025, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una segona sentència, en què després de reexaminar l'aplicació de la llei penal en el temps al cas concret decidia adoptar novament la decisió anteriorment emprada.

1.6. El 17 d'octubre del 2025, les representacions processals respectives del Sr. Eduardo Bailó Nuez i de les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya van interposar sengles recursos d'empara contra la sentència del 30 de setembre del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la prova, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com la vulneració del principi de no retroactivitat de la llei penal i del principi de legalitat, establerts, respectivament, als articles 9.4 i 3.2 de la mateixa norma.

1.7. El 19 de gener del 2026, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència mitjançant la qual estimava parcialment els recursos d'empara interposats per les representacions processals respectives del Sr. Eduardo Bailó Nuez i de les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya contra la sentència del 30 de setembre del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia; declarava que s'havia vulnerat el seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució; anul·lava la sentència del 30 de setembre del 2025, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per tal que aquesta dictés la resolució que estimés oportuna sobre les bases consignades en el fonament jurídic 3.3 d'aquesta sentència; i deixava imprejutjats la resta de greuges formulats pels recurrents (causa 2025-82 i 83-RE).

1.8. El 31 de març del 2026, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va tornar a dictar una

sentència en què acordava novament estimar parcialment ambdós recursos en el sentit de modificar únicament les penes de multa, condemnant el recurrent a una multa d'1.000.000,00 € i a les recurrents a una multa de 500.000,00 € per a cadascuna d'elles.

1.9. El 21 d'abril del 2026, les representacions processals respectives dels recurrents interposen sengles recursos d'empara contra la sentència del 31 de març del 2026, dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la prova, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com per la vulneració del principi d'irretroactivitat de la llei penal i del principi de legalitat, establerts, respectivament, als articles 9.4 i 3.2 de la mateixa norma.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- En primer terme, els recurrents al·leguen la vulneració del dret a un procés degut que inclou el respecte de la legalitat i la prohibició de la retroactivitat sense produir indefensió (articles 3.2, 9.4 i 10.1 de la Constitució).

- Els recurrents denuncien la manca de la deguda motivació, per manca excepcional de raonabilitat jurídica, més enllà de la *communis opinio*, de la comparació entre lleis penals successives *in concreto*, atenent els fets declarats provats i les diferències reals de tipificació.

- I, a més, entenen que en l'anàlisi de la manca de raonabilitat esmentada, que incorre en arbitrarietat, aquesta s'ha de valorar tenint en compte que la sentència impugnada ja ha hagut de ser esmenada dos cops pel Tribunal Constitucional, i encara que a cada vegada la Sala Penal sempre ha ampliat la motivació, no obstant això, sempre ha mantingut la seva condemna. És evident que la seva sensació d'indefensió és considerable, tenint en compte aquests antecedents.

- Consideren que la Sala Penal pretén arribar a la mateixa decisió eixamplant els contorns del tipus delictiu del Codi penal de 1990 i incorrent en un frau de dret evident.

- Recorden que en la primera sentència constitucional del 19 de maig del 2025, recaiguda en el marc d'aquesta causa, el Tribunal Constitucional declarava que, quan concorren lleis penals successives, la comparació no es pot limitar al marc punitiu, sinó que ha d'abastar la llei en el seu conjunt, i fer-se *in concreto*, atenent els fets declarats provats i les diferències reals de tipificació; i, en la segona sentència constitucional del 19 de gener del 2026, es retreia a la Sala Penal haver deixat sense analitzar i no haver respost a la qüestió central de saber si en l'àmbit del Codi penal de 1990, eren o no típiques les conductes de transformació, d'obtenció de fruits i l'extensió del comís als béns transformats i als fruits, i quina transcendència tenia aquesta diferència respecte de l'aplicació retroactiva de la llei penal posterior.

- Els recurrents al·leguen que la Sala Penal no ha complert en realitat amb aquest mandat constitucional, ja que segons el seu parer, ha realitzat una interpretació tan extensiva del tipus del Codi penal de 1990, pel que fa a l'ocultació i a les conductes de transformació dels diners que arriba a afirmar, en essència, que no existeix cap canvi en aquest sentit entre ambdós codis penals.

- Exposen que la Sala Penal determina que *in abstracto* el Codi penal del 2005 és més ampli i, per tant, potencialment més desfavorable, però atès que els fons provenen del tràfic de drogues, delicte previst en ambdós codis, aquesta ampliació no intervé; així doncs, cal decidir en funció del criteri de la pena.

- No obstant això, quan la Sala Penal aborda específicament l'argument d'aquestes parts sobre la transformació dels diners i sobre la seva no tipicitat en l'àmbit del Codi penal de 1990, resol la qüestió no pas comparant de manera rigorosa els dos textos, sinó afirmant que la fórmula de 1990 -"*el qui cometi un acte per a ocultar l'origen de diners o de valors*"- ja era prou general per comprendre qualsevol acte de transformació, de conversió, de transmissió, d'adquisició, de cobrament de lloguers, de venda d'immobles i de reintroducció dels fruits en comptes bancaris. Sobre aquesta base, declara que l'addició a la modificació del Codi penal del 2005 de la conducta "*així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida*" no agreuja, ni modifica la tipificació, sinó que tindria una naturalesa merament interpretativa.

- Segons el parer dels recurrents aquesta és la vulneració constitucional, ja que dona per descomptat allò que havia de demostrar. I converteix la comparació entre normes en una petició de principi: declara equivalent la tipificació, perquè, prèviament, ha projectat sobre el text de 1990 el contingut dels textos posteriors.

- Els recurrents addueixen que el text de 1990 castigava aquell que cometés "*un acte per a ocultar l'origen de diners o de valors*" provinents d'uns determinats delictes; en canvi, el text del 2005 va afegir expressament "*així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida*", i el del 2008 va

esmentar encara amb més precisió "*l'adquisició*" i la "*transmissió*" de diners, béns o valors. Aquesta evolució literal, lluny de ser irrellevant, revela que el legislador va considerar necessari explicitar supòsits que abans no apareixien nominativament en el tipus.

- Manifesten que la lectura expansiva converteix el concepte "*acte per ocultar*" en una clàusula omnicomprensiva sense límits materials, exactament allò que el principi de legalitat penal prohibeix.

- En aquest sentit citen la jurisprudència mateixa de la Sala Penal (sentència 26-10 del 29 de novembre del 2010) i la tesi doctoral "*El blanqueig al dret penal andorrà: l'impacte del GAFI*" elaborada per Canolich Mingorance Cairat.

- Conclouen que l'objecte del delicte de blanqueig tipificat en el Codi penal de 1990 es refereix únicament als béns financers i exclou qualsevol acció de transformació dels mateixos i, per tant, no contempla la punició del producte o la contrapartida obtinguda de la transformació del producte directe del delicte subjacent, que només sorgeix amb motiu de l'expansió del tipus amb el Codi penal del 2005. Per tant, qualsevol transformació d'aquells diners o valors (compra de béns immobles) o qualsevol augment dels diners ingressats, però que puguin tenir correlació, per exemple, en la percepció de rendes dels immobles (els previs a setembre de 1990 i els posteriors, fins a l'entrada en vigor del Codi penal del 2005), serien també atípics.

- Els recurrents consideren que l'afirmació de la Sala Penal, d'acord amb la qual la reforma del Codi penal del 2005 seria merament interpretativa, pel que fa a l'ocultació dels diners, és apodíctica i arbitrària.

- I de fet, allò que fa la Sala Penal és desactivar indegudament la comparació *in concreto* ordenada pel Tribunal Constitucional. Segons el seu parer, el judici comparatiu ha quedat substituït per una reescriptura judicial del tipus de 1990, feta *ex post* en perjudici seu. l aquesta manera de procedir és incompatible amb la doctrina constitucional dictada en la mateixa causa, segons la qual la Sala Penal havia de determinar amb rigor "*quina transcendència*" tenia l'eventual atipicitat de les conductes de transformació en el text de 1990 i quin impacte produïa sobre l'elecció de la llei aplicable.

- En segon terme, els recurrents al·leguen la vulneració dels principis de legalitat i de retroactivitat de les normes penals (articles 3.2 i 9.4 de la Constitució).

- Consideren que la manca d'anàlisi comparat entre els dos codis afecta també l'extensió del comís.

Si ambdues versions han previst el comís, segons el seu criteri, els immobles, els comptes bancaris, els saldos i els lloguers podien ser objecte de comís sota un mateix esquema normatiu, sense determinar quina habilitació legal concreta existia en cada moment per a cadascuna d'aquestes categories patrimonials. Aquesta forma de motivar és insuficient i, en darrer terme, arbitrària.

- Recorden que el Tribunal Constitucional, en la seva sentència del 19 de gener del 2026, ja constatava que la Sala Penal havia deixat sense resposta la problemàtica relativa a la transformació, i, per tant, tampoc s'havia pronunciat sobre l'abast objectiu del comís.

- Així doncs, els recurrents addueixen que la motivació sobre el comís continua viciada amb el mateix defecte estructural: descansa sobre una lectura expansiva i no demostrada del tipus anterior.

- Manifesten que la figura del comís en el Codi penal de 1990 es referia, tal com s'interpreta expressament de la seva literalitat i de conformitat amb l'objecte del tipus delictiu de blanqueig de capitals, als saldos o valors obtinguts directament de la comissió del delicte, o bé a l'instrument emprat per cometre'l, però no al producte indirecte obtingut, ni als beneficis derivats de la seva eventual transformació posterior (en correlació directa amb la manca de tipicitat de la transformació en aquell mateix Codi penal).

- Afegeixen que la resolució impugnada barreja indegudament dos plans diferents: el de la naturalesa patrimonial de les rendes i el de la tipicitat penal de la conducta. El fet que unes rendes puguin ser considerades fruit civil d'un bé d'origen presumptament il·lícit no significa, sense més, que la seva mera percepció o explotació econòmica constitueixi en si mateix un acte de blanqueig o d'ocultació sota el règim del Codi penal de 1990. l menys encara quan la mateixa discussió radica, justament, en si la transformació del producte i els beneficis derivats d'aquesta transformació formaven o no part de la tipicitat i del comís sota el règim anterior. En aquest punt, la sentència confon valoració probatòria, qualificació patrimonial i comparació normativa.

- Conclouen que per aquestes raons, la motivació judicial impugnada no supera el cànon constitucional de racionalitat i de suficiència exigible, i incorre en arbitrarietat jurídica.

- D'això també se'n deriva que atesa l'evolució legislativa del comís associat al delicte de blanqueig de capitals, queda clar que, l'any 2004, quan es va iniciar aquest procediment (Codi penal de 1990), el comís dels béns i dels fruits d'aquests tampoc no estava legalment previst. Per tant, decomissar guanys obtinguts abans de l'entrada en vigor de la llei, així com les rendes i els saldos de béns immobles adquirits i venuts amb anterioritat al 23 de setembre del 2005, és contrari als principis de legalitat i d'irretroactivitat de les normes penals.

- En tercer lloc, els recurrents al·leguen la vulneració del dret a un procés degut en general, i després de citar nombrosa jurisprudència constitucional, manifesten que en el seu cas concret, l'immens esforç probatori efectuat per les parts és evident, així com la falta d'anàlisi d'aquesta prova, conculcant el dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret en connexió amb el dret a que tots els requeriments efectuats relacionats amb els fets principals enjudiciats siguin evacuats amb rigor.

- En quart lloc, addueixen la vulneració del principi de la presumpció d'innocència, ja que la condemna es basa en indicis, confon el vincle entre delicte subjacent amb el subjecte, gestant així la teoria que el recurrent ha estat traficant tota la seva vida. No obstant això, no existeixen fets delictius, ni anteriors, ni posteriors a la condemna de l'any 2001 que puguin vincular-se amb el seu increment patrimonial, i la condemna esmentada no hagués hagut de ser tinguda en compte en el moment de dictar-se l'aute de processament, perquè estava ja cancel·lada i, per tant, era inexistent en la realitat jurídica.

- Consideren que no es pot raonar jurídicament sobre la base d'aquesta condemna l'existència d'un delicte de blanqueig, ni considerar-la com a una prova que el recurrent hagués actuat en altres ocasions. Dins d'un punt de vista de la prova fàctica, incorre en una evident desproporció i manca de respecte a la presumpció d'innocència que fa la sentència recorreguda quan pressuposa que uns apartaments adquirits entre els anys 1990 i 1992, s'haurien adquirit amb diners provinents del tràfic de drogues, perquè l'encausat, 8 anys més tard (en relació amb les dues darreres adquisicions) hauria intentat, sense aconseguir-ho, introduir droga a Espanya provenint de Sud-Amèrica.

- Els recurrents afirmen que la desconnexió temporal en l'indici de la detenció en l'aeroport del recurrent al gener del 2001 en possessió de 2.630,9 grams de cocaïna amb l'increment injustificat del seu patrimoni anterior, és tan important que l'afebleix totalment com a indici vàlid. Pressuposar que una persona durant els 8 anys anteriors ja es dedicava a intentar introduir per l'aeroport droga i que no l'han enxampat fins després de 8 anys no és de rebut. Encara és menys de rebut pressuposar que perquè va intentar cometre un delicte l'any 2000, ja els estava cometent durant els anys 1979 o 1980, quan va adquirir els immobles a Espanya.

- Conclouen que sobretot vulnera el principi de la presumpció d'innocència de manera clara, perquè el raonament no és ni lògic, ni proporcionat.

- Precisen que cal distingir dues etapes en aquesta causa, la primera, en què actua el recurrent, com a persona física des del 1986 fins al 2000, i, la segona, a partir del març de l'any 2000, moment en què comencen a operar les altres dues recurrents, com a mandatàries legals del primer, a causa de la seva situació d'empresonament a Madrid.

- Pel que fa a la primera etapa, el recurrent retreu que s'ha omès valorar les proves directes relatives a l'origen legal dels fons utilitzats per a les adquisicions, així com la inexistència de cap ànim d'ocultació, elements dels quals conclou que la valoració de la prova efectuada pel jutjador només recull els indicis incriminatoris, ometent part de la prova (documental principalment) que es troba en les actuacions, i genera una clara indefensió i vulnera el principi *in dubio pro reo*, com a vessant del dret fonamental a la presumpció d'innocència.

- Per consegüent, denuncien la flagrant vulneració dels drets a la jurisdicció i a obtenir una resolució ajustada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- Pel que fa a la segona etapa, que concerneix a les recurrents, com a apoderades del recurrent pare dels seus fills, se les acusa d'haver percebut els lloguers dels immobles adquirits a Andorra amb anterioritat a l'aparició del Codi penal; exposen l'origen dels fons per demostrar que aquests no provenien del tràfic d'estupefaents i que, segons el seu parer, aquests fets estarien acreditats en les actuacions, com serien la venda d'una finca a Saragossa (4.000.000 ptes.), la venda d'altres immobles a Saragossa (20.000.000 ptes. i 15.575.000 ptes.), la venda d'un pis a Andorra i la liquidació del compte corrent de Moscou.

- També al·leguen que la societat Siberian Express, SL tenia una activitat real, com així ho ha acreditat el Servei de Policia en el seu informe del mes d'abril del 2018, no era cap societat pantalla, ni instrumental.

- Destaquen que la sentència de la primera instància conté un error quan afirma que el 9 d'agost de 1995 el recurrent va efectuar un ingrés per un import de 4.000.000 ptes., ja que de les declaracions i de la documentació es desprèn clarament que aquest ingrés va ser efectuat per la Sra. Felisa Álvarez Beltran. Aquest error va ser denunciat en apel·lació i la Sala Penal no s'hi va pronunciar al respecte.

- En qualsevol cas tots aquests béns i vendes són molt posteriors a l'existència del Codi penal andorrà i han pogut ser demostrats documentalment. Fins i tot la comissió rogatòria internacional tramesa a Espanya va confirmar tots els punts al·legats per aquesta part; com també ho reconeixen els informes policials.

- Les recurrents afirmen que ni la gestió dels lloguers, ni les vendes efectuades per elles com a apoderades legals del recurrent poden ser qualificades com a actes d'ocultació.

- Insisteixen en què l'origen dels fons està justificat o si més no s'ha presentat una contraprova que permeti la consideració d'un origen diferent, és a dir, vendes d'immobles adquirits en època atípica, les rendes dels quals són legals, a una suposada activitat de trànsit d'estupefaents absolutament indeterminada per part del jutjador.

- Entre altres al·legacions, manifesten que es va demostrar amb la prova pericial i amb les seves declaracions que els ingressos que es van produir en els seus comptes i en el del recurrent, quan no provenien de traspassos d'altres comptes ja existents, provenien de manera clara i amb una constant connexió temporal de la percepció de la venda de propietats. Pel que fa als lloguers, una part es cobrava a finestreta, perquè es necessitaven per viure, però l'altra part el xec s'ingressava en el compte i això ha estat certificat pels administradors dels immobles.

- Retreuen a la jurisdicció ordinària una tergiversació de la càrrega de la prova en matèria penal quan afirma que els ingressos en efectiu no permetien determinar la seva procedència, la qual podia provenir de qualsevol operació immobiliària.

- Consideren que aquesta valoració de les proves demostra una clara vulneració del principi de la presumpció d'innocència, endemés de suposar la conculcació del principi *in dubio pro reo*, resultant amb això una il·lògica i irraonable valoració de la prova (principalment documental, que es troba en les actuacions) que els recurrents consideren contrària al cànon de constitucionalitat existent.

- Insisteixen en què la sentència impugnada oblida clarament que els immobles venuts van ser adquirits l'any 1979 i els altres amb anterioritat a l'aparició del Codi penal. Per aquest motiu van ser alliberats pel Tribunal de Corts. També insisteixen en què no s'ha aportat prova de l'origen dels fons que van servir per adquirir el terreny de Saragossa l'any 1979. Consideren que és una exigència que en cap moment de la instrucció ha estat demanada, i no han cregut necessari haver de justificar una adquisició lícita feta més d'11 anys abans que aparegués el primer Codi penal a Andorra i quan el delicte de blanqueig no existia ni tan sols a Espanya. El mateix succeeix amb els altres immobles venuts a Saragossa i aquell esmentat a Andorra.

- Constaten que la sentència mateixa disposa que només s'examinen conductes del 1994 al 2004, i el fet que aquesta part hagi de justificar aquests fons va en contra de la prescripció i del principi de legalitat.

- Altrament, també addueixen que la Sala Penal va declarar la prolongació de la consumació del delicte per evitar que aquest pugues prescriure.

- Els recurrents exposen que els fets provats en ambdues sentències descriuen que el recurrent va ingressar diners a Andorra en els anys 90, 91 i 92 i, a partir de l'any 2000, ho va fer a través de la seva exesposa i de la seva parella. Segons el seu parer, es tractaria de fets que es troben tots prescrits, així com la compra d'immobles als anys 90, 91 i 92, amb independència del text punitiu que s'apliqui.

- Precisen que de l'any 1992 fins a l'any 2000, es dediquen únicament a explotar econòmicament el seu patrimoni immobiliari, inscrit en els corresponents comuns, sota la seva titularitat (sense cap ànim d'ocultació).

- No obstant això, malgrat que la sentència del Tribunal de Corts no esmenta com a fet provat l'existència d'ànim de lucre per part dels condemnats (identificant que la destinació eren despeses domèstiques), la Sala Penal considera que existeix lucre, per tant, aplica el tipus agreujat, un nou agreujant introduït *ex novo* en segona instància, allargant amb això el termini de prescripció.

- Consideren que la consumació del delicte de blanqueig es produeix quan té lloc l'acte orientat a ocultar l'origen d'un bé (es tracti d'una compra, d'una inversió o d'una aportació). Aquest moment determina el *dies a quo* per a l'inici del còmput de la prescripció, ja que el delicte de blanqueig de capitals no és un delicte permanent, i la interpretació que fa la Sala Penal equival a fer del blanqueig un delicte d'aquesta naturalesa i, per tant, pràcticament imprescriptible mentre que hi hagi alguna manera per prolongar-ne *sine die* l'estadi de consumació del delicte.

- En darrer lloc, manifesten que sense perjudici de les modificacions legislatives que ha anat sofrint el tipus delictiu que ens ocupa, els tribunals van establir una doctrina majoritària que restringia el tipus penal exigint l'element de la voluntat d'ocultació per a totes les conductes típiques i no acceptant l'autoblanqueig per a les conductes d'adquisició i la mera possessió.

- La mera possessió d'un bé d'origen suposadament il·lícit per l'autor del fet típic només pot ser constitutiva de blanqueig si la intenció del subjecte és ocultar o dissimular l'origen il·lícit d'aquest bé, i no només gaudir del producte del delicte. En cas de considerar-se il·lícit el patrimoni del recurrent, tenint en compte que des de 1992, data en què van finalitzar les adquisicions, es va dedicar a gaudir pacíficament del "*producte del delicte indirecte*" sense ànim d'ocultació, hauria d'aplicar-se la figura d'autoblanqueig per possessió, d'acord amb el principi de retroactivitat penal de la llei més favorable.

- Però, recorden que en aquest cas, els fets referents als béns generats pels fons introduïts van des del 1992 al 2004 en què, aquests béns que no són fons dineraris, no podien ser objecte del delicte de blanqueig. Per tant, s'ha vulnerat de manera clara el principi de legalitat en adoptar com a fet una suposada "*no regularització*" d'aquests béns per forçar un ànim d'ocultació que mai va existir, requisit

ineludible durant un llarg lapse de temps per la jurisprudència de la Sala Penal.

- Afegeixen que, a més, si es decideix finalment aplicar el Codi penal del 2005, l'autoblanqueig ha quedat despenalitzat durant un llarg lapse temporal, motiu pel qual també procediria l'absolució del recurrent, per l'aplicació de la llei més favorable.

- El recurrent considera que s'hauria infringit el principi *non bis in idem*, perquè els mateixos fets jutjats en la sentència espanyola que el van condemnar l'any 2001 van ser utilitzats per iniciar el procediment a Andorra, embargar els seus béns i pressuposar l'existència d'altres delictes de tràfic d'estupefaents generadors del seu patrimoni.

- Per tots aquests motius, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que declari en la seva sentència les afirmacions reproduïdes en l'encapçalament d'aquesta decisió, que anul·li la resolució impugnada i que es retrotreguin les actuacions al moment previ al pronunciament de la sentència, per tal que la Sala Penal dicti una nova decisió que estimi el seu recurs d'apel·lació interposat contra la decisió del Tribunal de Corts.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- Per tal de donar compliment al mandat constitucional contingut en la sentència del 19 de gener del 2026, la Sala Penal introdueix un apartat B, al seu considerant I, dedicat a l'aplicació de la llei en el temps:

"*Per altra part, els recurrents van al·legar -més específicament en el segon recurs davant el Tribunal Constitucional on van explicitar aquesta qüestió en relació amb l'aplicació de la llei en el temps- que quedarien excloses les conductes de transmissió i adquisició pel fet que foren expressament introduïdes al Codi penal en una modificació posterior. Afirmen que la diferència entre els codis no es troba solament en els delictes font dels diners, sinó també en la manca de tipicitat de la transformació dels diners, de manera que l'adquisició d'immobles i les rendes no es podia entendre com a blanqueig ni en el tipus bàsic, ni en l'agreujat, alhora que el comís dels fruits dels diners introduïts per blanquejar tampoc es trobava legalment previst fins al 2005. Per tant, consideren que la transformació i el comís s'haurien d'haver analitzat a la sentència recorreguda per determinar l'aplicació retroactiva de la norma penal.*

En efecte, en la versió inicial de l'article 145 Codi de 1990 relatiu al delicte de blanqueig designa:

"El qui cometi un acte per a ocultar l'origen de diners o de valors provinents d'un delicte de tràfic de drogues, de segrest, de venda il·legal d'armes, de proxenetisme o de terrorisme, o utilitzi aquells diners o valors lícitament, coneixent-ne o havent de conèixer-ne la procedència, serà castigat amb pena de fins a vuit anys de presó i multa de fins a 20.000.000 de PTA".

Doncs, el blanqueig en la versió del Codi del 1990, el delicte de blanqueig designa de manera més genèrica "el qui cometi un acte per a ocultar l'origen de diners (...)" sense cap distinció o limitació. És la finalitat d'ocultar que entra en consideració, sense cap exhaustivitat. Posteriorment, la versió vigent del 23/09/2005 al 30/01/2008 designa en el nou article 409, "El qui cometi un acte per ocultar l'origen de diners o valors així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida (...)".

Després, en la versió vigent del 28/10/2008 al 30/10/2013, l'article 409 del codi penal concerneix "Qui adquireixi o transmeti diners, béns o valors o cometi activament o omissivament un acte per ocultar-ne el seu origen (...).

És veritat que es menciona a partir de 2008 de manera més precisa els actes d'adquisició i de transmissió -afegint el legislador a partir de 2015, la relació "directa o indirecta" amb el delicte -relació anteriorment implícita- a fi d'ocultar o dissimular l'origen dels fons.

No obstant, si la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal afegeix, a fi de posar-se en conformitat amb el redactat de l'article 6 de la Convenció d'Estrasburg del 8/11/1990 relativa al blanqueig, la formula "així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida", aquesta precisió no agreuja ni canvia de cap manera la tipificació del delicte de blanqueig. Es tracta en realitat d'una disposició de natura interpretativa, la qual no modifica de cap manera els elements constitutius del delicte.

En aquest sentit, el legislador indica clarament en 2005 en la seva exposició de motius de la llei, que el blanqueig de diners o valors és "objecte d'una reforma ja aprovada que ha marcat clarament la tendència a seguir", en referència amb el codi anterior. És a dir, que el legislador, essent més precís i concret per orientar l'apreciació del jutge, entén mantenir totalment la mateixa línia en el respecte dels convenis internacionals.

Com ho precisarem en el considerant V (titulat Proves del delicte blanqueig), la conducta típica és qualsevol acte destinat a ocultar l'origen de diners o valors: la formula "un acte per ocultar l'origen",

no es refereix a un origen immediat i no preveu cap limitació respecte a quin tipus d'acte ha de ser. Per tant, tot acte dirigit a dissimular l'origen delictiu del patrimoni permet designar les dites conductes: col·locació de diners, transferències entre comptes, lloguers, ventes...

Afegim que, segons la definició del diccionari jurídic de l'Associació internacional Henri Capitant, el termini "acte" designa -en el sentit jurídic- el negocium, és a dir una manifestació de la voluntat unilateral (és el cas d'un trànsfert entre comptes) o bilateral de les parts (és el cas d'una compravenda o d'un llogament) o bé l'instrumentum (quan es parla del suport de l'operació).

En aquest sentit, com ho menciona de manera pertinent la decisió del Tribunal de Corts en el seu setè considerant, "la interpretació de la defensa en el sentit que quedarien excloses les conductes de transmissió i adquisició sense voluntat d'ocultació foren expressament introduïdes al codi penal en una modificació posterior, no és de rebut, el que es tipificarà de manera diferenciada són les conductes de transmissió i adquisició sense voluntat d'ocultació". En el cas d'autes, és evident que existeix aquesta voluntat d'ocultació a través dels actes dels protagonistes del blanqueig. Precisa la sentència recorreguda de manera convincent: "la menció per ocultar l'origen no preveu cap limitació respecte al tipus d'acte ha de ser i és, per tant, tot aquell acte que dirigit a dissociar el patrimoni del seu origen delictiu".

És veritat que entre el 16 de setembre de 1994 fins al 16 de setembre de 2004 -és a dir els 10 anys anteriors a la incoació de la causa que revela l'activitat il·lícita de Bailó- no s'ha produït cap adquisició.

Per tant, manifesta la defensa que la percepció de lloguers i el seu ingrés en els bancs d'Andorra de béns adquirits anteriorment al codi penal amb promesa de venda és plenament lícita. Per la defensa, els lloguers no són l'objecte del delicte ni la seva contrapartida. No constituirien doncs cap acte d'ocultació. Però com es precisarà en el Considerant III (titulat Naturalesa i prescripció del delicte de blanqueig), estem en presència de diners provinents directament i indirectament del narcotràfic que s'han col·locat -essencialment en efectiu, en diferents comptes bancaris i que s'han amagat a través d'inversions diverses i compra-venda d'immobles i que finalment s'han integrat, ja sigui com a rendes aparentment lícites d'uns lloguers d'uns immobles -adquirits en qualitat de beneficiari de promesa de compravenda per eludir la prohibició als estrangers de tenir varies propietats- amb diners provinents del narcotràfic o amb diners provinents de venda d'aquests immobles adquirits amb diners procedents del narcotràfic. En aquest sentit, la percepció regular dels lloguers entre el 16 de setembre de 1994 fins al 16 de setembre de 2004, es pot assimilar a una operació activa de conversió distinta d'una mera possessió passiva de l'immoble: perpetua l'explotació del bé adquirit de manera il·lícita i permet la reintroducció dels fruits civils a través depòsits bancaris regulars i d'aparença totalment lícita. S'estima que entre la seva adquisició i l'any 2000, Bailó obtingué en concepte de rendes del lloguer, uns beneficis significatius perquè es tracta d'una mitjana de 73.563'88 euros anuals, és a dir, més de 730.000 en deu anys.

Per tant, es tracta d'un acte d'ocultació per conversió tant en el sentit del codi del 1990 com en el sentit del codi de 2005 (El qui cometi un acte per a ocultar...) o de les versions posteriors (Qui adquireixi o transmeti diners, béns o valors o cometi activament o omissivament un acte per ocultar-ne el seu origen...). Cada percepció d'aquests lloguers manifesta la voluntat implícita de Bailó de blanquejar el fruit de la seva activitat delictiva descoberta a Andorra en l'any 2004, a diferència del cas del propietari que gaudeix del seu apartament i que es contenta d'ocupar-lo, gaudint del seu bé de manera totalment passiva, actitud que no comporta cap explotació econòmica del bé adquirit amb diners il·lícits.

La transformació del producte inicial de la infracció materialitzada per l'adquisició d'immobles en fluxos financers d'aparença lícita constitueix un acte d'ocultació en el sentit tant del codi de 2005 que del 1990, com de les versions posteriors com parlen de transformacions. L'explotació posterior i continuada dels béns adquirits de manera il·lícita- a través dels beneficis o guanys obtinguts d'aquests béns, formen part en si mateix del delicte de blanqueig de diners i valors.

Posteriorment, a partir de l'1 de març del 2000 per fer front a la seva detenció -complint condemna de 9 anys de presó per tràfic de drogues en Espanya -Bailò va signar dues autoritzacions, una per cada agència immobiliària, datant-les a 18 de febrer del 2000, a Moscou, a fi que Felisa Álvarez pogués gestionar directament els lloguers i cobrar els mateixos. Álvarez, al seu torn, va signar una autorització en els mateixos termes a favor d'Irina Saksybaeva, en data 25 de febrer del 2003. Així, a partir de març del 2000, Álvarez i Saksybaeva van rebre de la immobiliària que gestiona els pisos de Bailó els beneficis dels lloguers, en xec, el quin van cobrar per caixa, enduent-se els diners en efectiu a Espanya per fer front a les seves despeses personals.

En conseqüència, el que es mantenia als comptes bancaris de Bailó va ésser retirat progressivament en efectiu dels seus comptes per ésser ingressat als comptes bancaris de la Sra. Saksybaeva i la Sra. Álvarez així com de la societat Siberian, a fi de deslligar aquells diners del seu veritable propietari. A més, gràcies a aquest traspàs bancari, els moviments entre comptes foren realitzats mitjançant reintegraments i posteriors ingressos en efectiu en altres comptes, pràcticament impedint-se la traçabilitat dels diners. Així, Bailó va fer intervenir dues persones de molta confiança -esposa i mare de la seva filla l'una, i parella l'altra- per mantenir la seva activitat de blanqueig a Andorra -és a dir al estranger per ell- i operar transformacions successives del seu patrimoni a distància des d'Espanya on es trobava.

En aquest sentit, el dia 8 de maig del 2000, es va escripturar la compravenda del pis (....), adquirit per A. K. El comprador pagà pel mateix l'import de 110.000 dòlars, per transferència en un banc rus, a favor de Saksybaeva. En haver estat el pis adquirit per promesa irrevocable de compravenda, a l'hora d'escripturar, va figurar com a venedor el promotor i no el Sr. Bailó.

Aquesta altra capa del blanqueig a través aquesta compra-venta materialitza també l'ocultació tant

en el sentit del codi del 2005 que del 1990 o de les altres versions successives quan parlen d'adquisició i de transmissió.

De la mateixa manera, la col·locació de diners depositats en efectiu, és a dir destinada a esborrar l'origen, és una altra manifestació del blanqueig: en aquest sentit, l'any 1995, Bailó ingressà 4 milions de pessetes, en efectiu, equivalents a 24.040'48 €, aquesta vegada en el compte (...) titularitat d'Álvarez a Banca Mora, tot i que el mateix dia de l'ingrés, s'inclogué al compte a Bailó com a apoderat.

Al principi del 2002, Bailó, detingut a Espanya, atorgà a Álvarez un poder general, amb exempció de retre comptes, per facilitar els moviments de comptes.

Així, el 18 de juliol del 2002 Álvarez i Saksybaeva van obrir a BPA el compte (....), que tancaren el 8 d'agost del 2005. En el moment de l'obertura, ingressaren 576.000 € en efectiu. L'any 2002, ingressaren 902.000 € en efectiu. Aquest compte rebé també fons provinents del compte (...), de Saksybaeva, quan cancel·là aquell. L'any 2005, els fons restants en aquest compte foren transferits al compte (....).

Aquestes operacions típiques i successives de "rentat", molt típiques, oculten l'origen de diners, a més que l'ingrés en efectiu no deixa traces.

Una altra estratificació és la creació pels mateixos protagonistes, el dia 9 d'octubre del 2000, de la societat espanyola Siberian Express, SL, quina única sòcia era Felisa Álvarez -però tant ella com Saksybaeva eren administradores solidàries -fins l'any 2005, en què la societat passa a ser administrada únicament per Álvarez per permetre a Bailó de figurar com a assalariat, a fi que aquest pogués gaudir del tercer grau penitenciari. Aquesta entitat espanyola Siberian Express és típica d'una societat pantalla: va realitzar únicament tres operacions d'intermediació, dos en la compravenda de material de construcció i una de roba de nen, durant els anys 2000 i 2001, però els seus rendiments eren insuficients per fer front a les despeses.

El 30 de maig del 2003, les dues processades van obrir el compte (...) a l'entitat Banca Mora, el qual va rebre el 26 de juny del 2003 els fons provinents del compte (...) d' Álvarez. L'any 2005 es van ingressar en aquest compte 3.000 € en efectiu, 32.418'43 dòlars, 641.601'96 €, 4.441'10 lliures esterlines, i un xec per import de 915.000 €, provenint del compte (...). Finalment, els fons d'aquest compte els van transferir al compte de la societat pantalla Siberian Express, SL núm. (...).

El 28 de juny del 2005, Álvarez, actuant com a representant de la societat Siberian Express, SL, va obrir a Banca Mora els comptes (...) i (...), i el 4 de juliol del 2005, a BPA, el compte (...), tots ells titularitat de la societat que va cancel·lar l'un de setembre del mateix any. El 6 de setembre del 2005, Álvarez, en nom de Siberian Express, SL, va sol·licitar que els fons de dita societat fossin traspassats al compte titularitat del Sr. P. E., amic personal i persona de confiança d'Álvarez, operació que no arribà a dur-se a terme per la negativa de l'entitat bancària i el posterior bloqueig judicial dels comptes bancaris. En dictar-se l'ordre de bloqueig dels comptes bancaris, el compte (...) de Siberian Express, SL presentava un saldo de 1.863.014'54 €, 35.757'29 dòlars i 3,800'24 lliures esterlines, havent concentrat la totalitat dels actius financers dels acusats al Principat.

Aquestes múltiples transferències -amb un context internacional- entre comptes i la utilització d'una societat fictícia -sense activitat efectiva- caracteritza una voluntat evident d'ocultació de diners en conformitat amb els codis de 1990 i 2005.

En fi, en quant a les conseqüències accessòries del delicte, totes les versions successives del codi penal inicial des de 1990, han previst el comís. En la versió inicial, l'article 37.5 del codi penal de l'any 1990 preveu el comís dels instruments del delicte de la mateixa manera que el posterior article 70 del codi penal, en les versions posteriors amb formules equivalents, precisant que el comís té com objecte els instruments, més el producte obtingut i els beneficis que s'hagin derivat.

No obstant, els instruments del blanqueig designen tant els apartaments com els comptes bancaris. Els lloguers que figuren en els comptes són els fruits del blanqueig, on els quals s'integren amb indivisibilitat amb altres depòsits constituïts pels múltiples depòsits efectuats en efectiu, que consoliden la constitució del delicte en el temps.

A més, l'aplicació de la llei més favorable s'aprecia de manera indivisible. No es poden dissociar disposicions accessòries tal com el comís, del delicte de blanqueig, per valorar l'aplicació de la llei més favorable en el temps.

Per tant, la al·legació dels recurrents segons els quals quedarien excloses les conductes de transmissió i adquisició pel fet que foren expressament introduïdes al Codi penal en una modificació posterior, així com el comís dels fruits dels diners introduïts per blanquejar tampoc es troba legalment previst fins al 2005, no té justificació.

Per tant, la sala penal confirma la sentència de primera instància en quant a l'aplicació de la llei penal en el temps -en favor del codi del 2005- en tots els seus aspectes".

- Pel que fa a la prescripció del delicte, en la sentència actualment impugnada la Sala Penal afegeix que en aplicació del Codi penal del 2005, la prescripció dels delictes majors és de 10 anys, i atès que la causa es va iniciar el 16 de setembre del 2004, la prescripció afectaria únicament als fets anteriors al 17 de setembre de 1994.

- No obstant això, malgrat la data d'adquisició dels immobles -anterior al 1994- la seva explotació posterior i continuada dels béns adquirits de manera il·lícita, a través dels beneficis o guanys obtinguts d'aquests béns, constitueix per si mateixa el delicte de blanqueig, tenint en compte que es forma per capes successives.

- Per tant, conclou que el termini de prescripció no havia començat a córrer mentre es realitzaven aquests actes.

- Per aquests motius, la Sala Penal torna a estimar parcialment ambdós recursos d'apel·lació en el sentit de modificar únicament les penes de multa, condemnant el recurrent a una multa d'1.000.000,00 € i a les recurrents a una multa de 500.000,00 € per a cadascuna d'elles.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- De manera prèvia el Ministeri Fiscal centra l'objecte del litigi i delimita les matèries sobre les quals el Tribunal Constitucional ha de pronunciar-se, citant a aquest efecte la seva jurisprudència, i, després de valorar l'anterior sentència constitucional adoptada en aquesta mateixa causa, conclou que l'objecte central d'aquest procés és el de verificar si la nova resolució de la Sala Penal compleix el requisit de motivació exigit pel dret fonamental dels recurrents a una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució) en relació amb l'anàlisi de la conducta considerada provada tant a la vista del Codi penal de 1990, com a la vista del Codi penal del 2005 respecte dels greuges concrets invocats per les defenses i recollits a la sentència del Tribunal Constitucional; i, si aquesta motivació, abans inexistent, es pot qualificar d'absurda, d'arbitrària o d'il·lògica.

- El Ministeri Fiscal presenta un comparatiu entre la sentència anul·lada pel Tribunal Constitucional i la nova redacció de la Sala Penal, i constata que en el considerant primer, la Sala Penal separa el seu raonament en dos apartats. L'apartat A, el qual ja existia en la seva primera versió, i crea un apartat B, en què desenvolupa una extensa i detallada comparació *in concreto* entre les dues normes penals basada no només en la diferència dels delictes subjacents, sinó en la pròpia tipicitat de les conductes d'adquisició i de transformació dels béns provinents directament o indirectament del delicte, incloent-hi la transformació i l'obtenció dels fruits, sota els codis penals de 1990 i del 2005 i la

subsumpció dels fets declarats provats en la conducta tipificada en aquells dos codis, segons va ordenar l'anterior sentència del Tribunal Constitucional.

- Segons el seu parer, la Sala Penal va molt més enllà de la simple comparació de penes entre diferents versions de vigència del Codi penal i analitza de forma extensa tots els elements rellevants del tipus penal de blanqueig als efectes de valorar el Codi penal aplicable temporalment i, especialment si, en el context dels delictes de blanqueig de diners o de valors, la redacció "*provinents d'un delicte de tràfic de drogues*" abasta l'origen o la provinença directa i indirecta o només la directa (com sostenen els recurrents), així com l'abast del concepte "*d'acte per ocultar l'origen*" i si aquest abasta també la conducta provada dels ara recurrents (actes d'adquisició i de transformació o el blanqueig mitjançant l'obtenció de rendes derivades d'un bé delictiu que amagui el veritable origen en l'explotació d'un bé d'origen criminal, per exemple).

- Considera que aquesta nova sentència conté una extensa i argumentada anàlisi de les dues possibles normes penals aplicables en relació amb les circumstàncies fàctiques concretes del cas, posant-les en connexió de forma expressa i motivada amb les argumentacions dels recurrents i amb la seva pretesa transcendència respecte de la seva pretensió que les conductes o part d'elles siguin atípiques al canvi de redacció del Codi penal de 1990 ("*El qui cometi un acte per ocultar l'origen de diners o valors provinents d'un delicte de tràfic de drogues*") al del 2005 ("*El qui cometi un acte per ocultar l'origen de diners o valors així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida*"), passant per la redacció de l'article 145 del Codi penal de 1995 (que tipificà la simple utilització de fons procedents del delicte sense cap ànim d'ocultació).

- Conclou doncs, que la decisió impugnada respecta el deure de motivació i no vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- Seguidament, el Ministeri Fiscal afirma que comparteix la conclusió de la sentència impugnada segons la qual la conducta dels recurrents, per la qual han estat condemnats, és delictiva tant segons els articles 145 i 146 del Codi penal de 1990, com segons els articles 409 i 410 del Codi penal del 2005.

- En primer lloc, exposa la línia jurisprudencial consolidada respecte dels articles 145 i 147 del Codi penal de 1990, i constata que el delicte de blanqueig implica tres fases: la col·locació (que consisteix en introduir els diners provinents de l'activitat delictiva en el sistema legal o financer), l'estratificació o *layering* (significa afegir capes en anglès, que consisteix en precisament, transformar o convertir aquells diners directament provinents del delicte, en altres actius, a fi d'emmascarar el seu origen, afegint capes d'actius, transaccions, béns, etc. que dificultin arribar a l'origen de l'actiu originàriament delictiu), i, la integració (que correspon a la fase de recuperació dels diners en una forma diferent, sota l'aparença de legitimitat).

- Posa en relleu que els recurrents semblen manifestar que l'objecte del delicte de blanqueig en el Codi penal de 1990 han de ser els mateixos bitllets o diners que van ser lliurats a canvi de la droga, cosa que seria negar la mateixa existència i tipificació del delicte de blanqueig.

- Per donar suport a aquesta argumentació cita nombroses sentències de la Sala Penal i considera que la interpretació i l'aplicació que la Sala Penal realitza dels articles 145 a 147 del Codi penal de 1990 en la sentència impugnada és lògica i coherent sobre la base d'una interpretació teleològica i sistemàtica del tipus.

- Retreu als recurrents haver tret una frase del seu context històric, sistemàtic, teleològic i lògic per portar la interpretació i l'aplicació del concepte de blanqueig a un absurd que el desnaturalitza, ja que la interpretació de les normes, i també del Codi penal, no pot realitzar-se de forma aïllada a la resta del sistema i desvinculada de la realitat o del fenomen que regula.

- Precisa que, en aquest cas, els béns que es col·loquen a Andorra en efectiu són considerats com de provinença directa del tràfic de droga i, lògicament, si es converteixen en immobles o en inversions que donen rendiments, aquests també tenen un origen directe en el delicte. Una altra interpretació conduiria a l'absurd que només procediria una condemna en relació amb els diners en efectiu amb els quals es paga la droga, però no, per exemple, respecte dels drets de crèdit en compte corrent bancari, en què s'han convertit, o els immobles, en què s'han convertit, de manera que aquell que realitza més actes per ocultar tindria una resposta més favorable de la justícia penal.

- Insisteix en què la prova que aquesta ja era la interpretació i l'aplicació dels articles 145 i següents del Codi penal de 1990 són les sentències anteriorment citades, referides específicament al blanqueig dels beneficis mitjançant la compra d'immobles, per exemple.

- El Ministeri Fiscal indica que la incoació del procés penal que ens ocupa al 2004 es va fer sobre la base del Codi penal de 1990, i en atenció essencialment al patrimoni immobiliari propietat del recurrent, identificat policialment, així com de les seves rendes.

- Addueix, doncs, que la sentència impugnada ha motivat a bastament la seva conclusió, analitzant amb detall tots els aspectes sotmesos a la seva consideració i seleccionant, interpretant i aplicant els Codis penals de 1990 i del 2005 de forma completament lògica i consistent amb la seva línia jurisprudencial.

- Per tant, la selecció, la interpretació i l'aplicació de la legislació ordinària realitzada per la Sala Penal no pot ser tatxada d'absurda, d'arbitrària o d'il·lògica.

- El Ministeri Fiscal també afegeix que els fets provats són molt més amplis que aquells únicament relacionats amb immobles (cobrament de rendes de lloguers), ja que en el relat dels fets provats la sentència impugnada inclou els ingressos en efectiu a Andorra provenint del tràfic de drogues a l'estranger següents: "*Entre agost i setembre d'aquell any, Saksybaeva ingressà en efectiu en aquest compte 19 milions de pessetes, 3.600 dòlars i 3.780 lliures esterlines, equivalents a un total de 124.40178 €*"; "*Durant el mes d'agost del 2000, Álvarez ingressà en el seu compte núm. (...) 5.560 lliures i 4.800 dòlars, en efectiu, equivalents a 14.469'27 €*"; "*L'any 2002, Álvarez i Saksybaeva varen ingressar en efectiu 289.500 €, i l'any 2003 altres 12.000 €*"; "*El 18 de juliol del 2002, les acusades Álvarez i Saksybaeva obriren a la BPA el compte núm. (....), compte que tancaren el 8 d'agost del 2005. En el moment de l'obertura, ingressaren 576.000 € en efectiu*", etc.

- Aquests fets que obvien els recurrents no són atípics en cap dels dos Codis, com no ho són els fets descrits en el relat de fets provats, però és cert que l'aplicació del Codi penal del 2005 comporta unes penes més lleugeres.

- I en aquestes coordenades, en ser la conducta imputada delictiva tant amb el Codi penal de 1990, com amb el Codi penal del 2005 (inclús almenys en part segons el parer dels recurrents), el criteri aplicat per la Sala Penal en la sentència impugnada per aplicar el Codi penal amb una pena més favorable al reu, entén que és adequat, lògic i que no es pot qualificar d'absurd o d'arbitrari, especialment a la vista de l'abundant motivació de la sentència impugnada del 31 de març del 2026.

- Pel que fa a la infracció del principi de no retroactivitat de les normes penals desfavorables, el Ministeri Fiscal posa en relleu que aquest no ha estat el cas, ja que el Codi penal del 2005 és més favorable als interessos dels recurrents, com ja s'ha argumentat.

- Pel que fa a la prescripció de l'acció penal, la qual considera com a una qüestió de legalitat ordinària a la vista de la jurisprudència constitucional mateixa, el Tribunal Constitucional s'ha de circumscriure a l'anàlisi de si la selecció efectuada per la jurisdicció ordinària ha estat il·lògica, irraonable o inversemblant en els termes de l'article 10 de la Constitució o de si no ha estat suficientment motivada.

- No obstant això, exposa que en Codi penal de 1990, pel tipus ordinari de l'article 145 la prescripció és de 6 anys, la del tipus agreujat és de 15 anys, i en el Codi penal del 2005, els articles 409 i 410, el termini de prescripció de l'acció penal per perseguir el delicte de blanqueig de diners és de 10 anys.

- Després d'exposar de manera detallada els anys en què van actuar els recurrents, el Ministeri Fiscal cita la jurisprudència de la jurisdicció penal en la matèria i destaca que el *dies a quo* per començar el còmput de la prescripció és el moment en què els recurrents deixen de tenir sota el seu control els fons d'origen delictiu. En el cas del Sr. Eduardo Bailó Nuez i de la Sra. Irina Saksybaeva, va ser, el 16 de setembre del 2004 (foli 30 i següents) i en el cas de la Sra. Felisa Álvarez Beltran, va ser, el 29 d'agost del 2005 (foli 762 i següents).

- Per tant, conclou que és indiferent si el termini de prescripció de l'acció penal és de 6, 10 o 15 anys, ja que en el moment en què l'acció penal es va dirigir contra els ara recurrents en empara aquell no havia ni tan sols començat a córrer.

- El Considerant III de la sentència impugnada ho raona de manera clara.

- Recorda que els fets constitutius de blanqueig no es consumen fins l'acompliment de totes les fases de comissió, la qual cosa determina que l'acció penal no estigués prescrita (recordem, a més, que hi ha ingressos en efectiu d'origen delictiu per un import de més d'1 milió d'euros que s'executen a partir de l'any 2000 i tota una estratègia de concentració durant els anys 2004 i 2005).

- En el cas que ens ocupa, és precisament allò que ha succeït, uns determinats diners provinents del narcotràfic s'han col·locat en diferents comptes bancaris, s'han realitzat inversions diverses i compravenda d'immobles, llogant-se per obtenir rendiments aparentment lícits -però en realitat il·lícites per provenir de la transformació i de la utilització de béns d'origen delictiu- d'unes rendes d'uns immobles adquirits amb diners provinents del narcotràfic.

- Per tant, el delicte de blanqueig s'està cometent mentre s'executen aquestes diferents fases, doncs la pròpia naturalesa del delicte de blanqueig busca obtenir uns actius diferents a aquells inicialment col·locats en relació amb els quals, després de tot el procés de blanqueig, pretén disposar d'una justificació aparentment licita però que en realitat, darrere moltes capes i diverses operacions, es troba el veritable origen delictiu.

- El Ministeri Fiscal afirma que aquesta conclusió no només és ajustada a Dret i lògica (i deriva d'una interpretació de la legalitat processal ordinària), sinó que també és coherent amb la doctrina jurisprudencial dels tribunals al respecte en casos similars.

- Així doncs, atès que la prescripció de l'acció no té cap influència sobre l'aplicació d'un o altre Codi, s'ha de seguir la doctrina jurisprudencial general que considera que el Codi penal del 2005 és més favorable al reu, ja que imposa penes de presó menys elevades.

- Pel que fa al comís, el Ministeri Fiscal reitera allò que ja ha dit anteriorment, i considera que aquesta qüestió també és una matèria de legalitat ordinària sense rellevància constitucional.

- I si es confirma l'aplicació del Codi penal del 2005 als fets enjudiciats, no es pot pretendre que la qualificació i la pena siguin amb un Codi i el comís amb un altre.

- Sigui com sigui, considera que la sentència impugnada fonamenta adequadament el comís adoptat i que, d'altra banda, també hagués estat adoptat en el marc del Codi penal de 1990, ja que l'article 147 *in fine* així ho preveu.

- Pel que fa a la incongruència omissiva i als defectes en la valoració de la prova al·legats pels recurrents, el Ministeri Fiscal, manifesta que la condemna està basada en una abundant prova de càrrec que permet concloure a la culpabilitat dels recurrents amb ple respecte al dret a la presumpció d'innocència.

- Conclou que durant el judici no hi va haver cap petició que es quedés sense resoldre, sinó que els arguments dels recurrents van ser desestimats, i que aquesta desestimació -sigui compartida o no- no pot ser titllada, de cap manera, d'absurda, d'arbitrària o de no motivada, cosa que exclou qualsevol tipus de rellevància constitucional de la qüestió.

- Sobre la valoració de la prova amb ple respecte del dret a la presumpció d'innocència, el Ministeri Fiscal exposa que no es pot negar la validesa de la prova indiciària en casos de blanqueig, fet que no significa una inversió de la càrrega de la prova.

- Seguidament, reprèn tots els elements probatoris indirectes i directes, i si bé, com retreuen els recurrents no s'han identificat les operacions de tràfic de droga concretes de les quals provenen els diners objecte d'investigació, el Ministeri Fiscal recorda que és doctrina jurisprudencial consolidada que no és procedent acreditar els fets delictius concrets dels quals provenen els diners delictius. És a dir, l'acreditació del delicte de blanqueig no comporta l'acreditació també d'una operació delictiva subjacent concreta, sinó l'acreditació que els fons investigats tenen origen, directe o indirecte, en aquesta, que és diferent, sinó que és suficient amb la prova indiciària en els termes anteriorment descrits. Així es desprèn no només de la consolidada jurisprudència dels tribunals andorrans, sinó

també de la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans i de les recomanacions del GAFI.

- En qualsevol cas, entre d'altres, el Ministeri Fiscal destaca que el perit dels recurrents mateixos va manifestar a la vista oral que no havia analitzat l'origen dels diners (única qüestió rellevant).

- Conclou, per tant, que la valoració de la prova realitzada per la sentència impugnada és perfectament ajustada al cànon de constitucionalitat.

- I després de resumir els principals elements de valoració tinguts en compte per la jurisdicció ordinària, el Ministeri Fiscal coincideix amb aquesta darrera que el principi de la presumpció d'innocència es va veure desvirtuat sobre la base d'un sòlid cabal probatori, fonamentat de manera a bastament motivada, lògica i coherent i que va dur a condemnar els recurrents amb ple respecte dels seus drets fonamentals.

- En darrer lloc, pel que fa a les al·legacions del recurrent, sobre l'autoblanqueig i el principi del *non bis in idem*, el Ministeri Fiscal considera que no s'ha produït la vulneració respecte de cap d'aquestes qüestions.

- D'una banda, no hi ha *non bis in idem*, ja que no hi ha cap identitat subjectiva entre els fets jutjats a Espanya (tràfic de drogues) i els fets jutjats a Andorra (blanqueig de diners).

- D'altra banda, tot i que l'autoblanqueig no estava tipificat en el moment de cometre els fets pels quals el recurrent està condemnat, la seva conducta no es podria qualificar com a tal des de la perspectiva jurídica-penal.

- Exposa, de manera succinta, que només és atípica de blanqueig per autoblanqueig aquella conducta d'ocultació d'aquell que oculta diners que deriven directament d'una acció concreta per la qual ha estat condemnat pel delicte subjacent com a còmplice o autor, no estenent-se aquesta manca de punibilitat a l'ocultació de qualsevol bé derivat d'un mateix tipus delictiu si aquest deriva d'una acció (d'uns fets) diferents als fets pels quals ha estat condemnat pel delicte subjacent. En cas contrari, s'estaria atorgant al condemnat per a un delicte subjacent una patent de cors per blanquejar tots aquells diners que volgués en el moment en què tingués una única condemna per una acció constitutiva d'un delicte subjacent, conduint a indesitjables situacions d'immunitat; és per això que l'autoblanqueig requereix per ser apreciat aquesta concreta connexió factual i dinerària específica.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara i que confirmi la sentència impugnada, per no haver-se produït cap vulneració dels drets fonamentals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La part recurrent en empara, és a dir, d'una banda, el Sr. Eduardo Bailó Nuez, i, d'altra banda, les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya, al·leguen que s'han conculcat el seu dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a la prova, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com el principi d'irretroactivitat de la llei penal i el principi de legalitat, establerts, respectivament, als articles 9.4 i 3.2 de la mateixa norma. Els interessats demanen l'anul·lació de la sentència adoptada el 31 de març del 2026 per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, amb retroacció de les actuacions al moment processal previ al seu pronunciament.

3.2. Per entendre millor aquesta causa acumulada, cal començar per reproduir -com ja vam fer en la nostra sentència del 19 de maig del 2025- els fets declarats provats per la Sala Penal i que s'imposen a aquest Tribunal de conformitat amb l'article 91.1 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional:

"*que Eduardo Bailó Nuez entre l'any 1986 i l'any 1990, fou titular al Principat dels comptes bancaris xxx, aquest únicament de titularitat seva, i xxx, xxx i xxx, juntament amb qui era la seva esposa en aquella data, Felisa Álvarez Beltran. En dits comptes s'ingressà en efectiu un total d'un contravalor de 1.504.700'50 d'euros. En concret, i en contravalor euros, poc més d'un milió en lliures esterlines, 21.000 € en marc alemany, i 430.000 € en pessetes.*

Durant l'any 1990, Bailó ingressà en dits comptes, sempre en efectiu, 10.875.900 pessetes, d'un contravalor de 65.365'48 €. El 19 de setembre del 1990, Bailó adquirí, amb càrrec als diners prèviament ingressats, el pis 1r 4a de xxx d'Encamp per 17 milions de pessetes. En aquella data, en ser estranger no podia adquirir més d'una unitat immobiliària, pel que adquirí per contracte de promesa de compra venda també el pis 3r 2a del mateix edifici, i tres pisos a l'edifici xxx, bloc B (planta baixa, 1r i 2n) de la mateixa vila, per un contravalor en euros de 333.561'72 €.

L'any 1991, Bailó ingressà en efectiu en els seus comptes a Andorra un contravalor de 68.415'01 € (11.383.300 pessetes). El mateix any adquirí també per promesa de compravenda un pis a l'edifici xxx de la parròquia de La Massana per 64.000 lliures esterlines (70.044'35 €), i tres pisos més a l'edifici xxx per un total de 37 milions de pessetes (222.374'48 €).

L'any 1992, Bailó ingressà efectiu per valor de 25.983'89 € (2.900.000 pessetes i 7.890 lliures esterlines), i adquirí per promesa de compravenda dos pisos més a l'edifici xxx, per un total de 22.500.000 pessetes (135.232'60 €).

L'any 1993, Bailó efectuà ingressos en efectiu en pessetes per valor de 123.653'73 €.

L'any 1995, Bailó ingressa 4 milions de pessetes, en efectiu, equivalents a 24.040'48 €, aquesta vegada en el compte xxx titularitat d'Álvarez a Banca Mora, tot i que el mateix dia de l'ingrés, s'inclogué al compte a Bailó com a apoderat.

Els béns immobles es destinaren al lloguer i s'estima que entre la seva adquisició i l'any 2000, Bailó obtingué en concepte de rendes del lloguer una mitjana de 73.563'88 euros anuals. Els lloguers eren gestionats per dues agències immobiliàries del Principat, les quines liquidaven les rendes periòdicament mitjançant xec, que es lliurava a Bailó fins a l'any 2000, i posteriorment a Álvarez i Kopyssova indistintament.

No es coneix que l'acusat, en aquest període, ni en cap període anterior, hagi gaudit d'una font d'ingressos lícita.

El dia 1 de març del 2000, Eduardo Bailó fou detingut a l'aeroport de Barajas (Madrid), procedent de Santiago de Xile, en possessió de 2.630'9 grams de cocaïna, droga valorada en 299.000 €. Per aquests fets, en data 16 de gener del 2001 fou condemnat per sentència núm. 4/01, de la Secció 7a de l'Audiència Provincial de Madrid, com a autor d'un delicte contra la salut pública, a una pena de 9 anys de presó i multa de 43 milions de pessetes (258.435'20 €).

En ser detingut i ingressat en presó, Bailó contactà amb la seva llavors ex-esposa, Felisa Álvarez, amb qui tenia una filla, i l'informà que en aquell moment compartia la seva vida amb Irina Saksybaeva Ksenzova Kopyssova, demanant-li que entre totes dues es fessin càrrec del seu patrimoni al Principat, i es repartissin els beneficis que generava dit patrimoni, per subvenir a les despeses d'ambdues famílies, doncs atesa la seva situació de presó, no podia seguir mantenint ni a Álvarez, ni a Saksybaeva (abans anomenada Kopyssova). En aquella època Álvarez tenia un petit

comerç de roba a Zaragoza, que no li permetia fer front a les despeses bàsiques, i Saksybaeva es traslladà a viure a Espanya, on no disposava de treball ni permís de residència, depenent les dues dels ingressos que els hi proporcionava Bailó.

Bailó signà dues autoritzacions, una per cada agència immobiliària, datant-les a 18 de febrer del 2000, a Moscú, a fi que Felisa Álvarez pogués gestionar directament els lloguers i cobrar els mateixos. Álvarez, al seu torn, signà una autorització en els mateixos termes a favor d'Irina Saksybaeva, en data 25 de febrer del 2003. Així, a partir de març del 2000, Alvárez i Saksybaeva van rebre de la immobiliària que gestiona els pisos de Bailó els beneficis dels lloguers, en xec, el quin van cobrar per caixa, enduent-se els diners en efectiu a Espanya per fer front a les seves despeses personals.

El dia 8 de maig del 2000, es va escripturar la compravenda del pis 3r 4a de l'edifici xxx, adquirit per A.K. El comprador pagà pel mateix l'import de 110.000 dòlars, per transferència en un banc rus, a favor de Saksybaeva. En haver estat el pis adquirit per promesa irrevocable de compravenda, a l'hora d'escripturar, va figurar com a venedor el promotor i no Bailó.

El 8 de juny del 2000, Saksybaeva va obrir el compte xxx a l'entitat BPA, compte que cancel·là el 16 de novembre del 2004. Entre agost i setembre d'aquell any, Saksybaeva ingressà en efectiu en aquest compte 19 milions de pessetes, 3.600 dòlars i 3.780 lliures esterlines, equivalents a un total de 124.401'78 €. Abans de cancel·lar el compte, Saksybaeva va transferir els saldos restants al compte xxx de cotitularitat amb Álvarez.

Durant el mes d'agost del 2000, Álvarez ingressà en el seu compte número xxx 5.560 lliures i 4.800 dòlars, en efectiu, equivalents a 14.469'27 €.

El 4 de setembre del 2000 Bailó va contraure matrimoni amb Saksybaeva al centre penitenciari de Soto del Real, on estava empresonat, complint condemna per tràfic de drogues.

L'any 2002, Álvarez i Saksybaeva varen ingressar en efectiu 289.500 €, i l'any 2003 altres 12.000 €. Aquests imports foren reintegrats i s'ingressaren al compte xxx, i al tancament del compte l'any 2005, els saldos restants s'ingressaren al compte xxx de Siberian Express, SL.

L'1 de març del 2002, Bailó atorgà a Álvarez un poder general, amb exempció de retre comptes.

El 18 de juliol del 2002, les acusades Álvarez i Saksybaeva obriren a BPA el compte xxx, compte que tancaren el 8 d'agost del 2005. En el moment de l'obertura, ingressaren 576.000 € en efectiu. L'any 2002, ingressaren 902.000 € en efectiu. Aquest compte rebé també fons provinents del compte xxx, de Saksybaeva, quan cancel·là aquell. L'any 2005, els fons restants en aquest compte foren transferits al compte xxx.

El 9 d'octubre del 2000 es constituí la societat Siberian Express, SL, quina única sòcia era Felisa Álvarez, però tant ella com Saksybaeva eren administradores solidàries, fins l'any 2005, en que la societat passa a ser administrada únicament per Álvarez. Aquest moviment es justifica pel fet que la societat va contractar a Bailó com a assalariat a fi que aquest pogués gaudir del tercer grau penitenciari, el que no era possible si la seva esposa figurava com a administradora de la societat.

Siberian Express, SL va realitzar únicament tres operacions d'intermediació, dos en la compravenda de material de construcció i una de roba de nen, durant els anys 2000 i 2001, però els seus rendiments eren insuficients per fer front a les despeses, donant pèrdues, pel que ambdues administradores van decidir abandonar la seva incipient activitat empresarial en no tenir rendibilitat.

El 30 de maig del 2003, ambdues obriren el compte xxx a l'entitat Banca Mora. Aquest compte rebé el 26 de juny del 2003 els fons provinents del compte xxx, que era titularitat només d'Álvarez. L'any 2005 es van ingressar en aquest compte 3.000 € en efectiu, 32.418'43 dòlars, 641.601'96 €, 4.441'10 lliures esterlines, i un xec per import de 915.000 €, provenint del compte xxx. Finalment, els fons d'aquest compte els van transferir al compte de la societat Siberian Express, SL núm. xxx.

El 10 de novembre del 2003, Saksybaeva obrí el compte xxx.

El 15 de juliol del 2004, Bailó atorgà un poder general mancomunat a favor d'Álvarez i Saksybaeva.

El 28 de juny del 2005, Álvarez, com a representant de la societat Siberian Express, SL, obrí a Banca Mora els comptes xxx i xxx, i el 4 de juliol del 2005, a BPA, el compte xxx, tots ells titularitat de la societat. El compte de BPA fou cancel·lat l'1 de setembre del mateix any.

El 6 de setembre del 2005, Álvarez, en nom de Siberian Express, SL, va sol·licitar que els fons de dita societat fossin traspassats al compte titularitat del Sr. P. E., amic personal i persona de confiança d'Álvarez, operació que no arribà a dur-se a terme per la negativa de l'entitat bancària i el posterior bloqueig judicial dels comptes bancaris.

En dictar-se l'ordre de bloqueig dels comptes bancaris, el compte xxx de Siberian Express, SL presentava un saldo de 1.863.014'54 €, 35.757'29 dòlars i 3.800'24 lliures esterlines, havent concentrat la totalitat dels actius financers dels acusats al Principat".

3.3. La Sala Penal ha qualificat aquests fets provats de delicte major de blanqueig comès amb habitualitat pels avui recurrents, de conformitat amb els articles 409 i 410 del Codi penal del 2005. Aquesta Sala declara, entre altres consideracions, que: a) "*estem en presència de diners provinents directament i indirectament del narcotràfic que s'han col·locat essencialment en efectiu, en diferents comptes bancaris i que s'han amagat a través d'inversions diverses i compra-venda d'immobles i que finalment s'han integrat, ja sigui com a rendes aparentment lícites d'uns lloguers d'uns immobles adquirits amb diners provinents del narcotràfic o amb diners provinents de venda d'aquests immobles adquirits amb diners procedint del narcotràfic*" (III.- Considerant); b) "*l'origen dels fons està en relació amb la seva implicació* (del Sr. Eduardo Bailó Nuez*) amb el tràfic de drogues*" (V.- Considerant); c) les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya "*tenen perfecte coneixement del fet que* (el Sr. Eduardo Bailó Nuez) *es dedica al tràfic de drogues*" (V.- Considerant); i, d) "*En conclusió, durant un període aproximat d'uns cinc anys, de 2000 a 2005, les Sres.* Álvarez *i* Saksybaeva *segueixen instruccions del Sr. Bailó, dedicant-se a l'ocultació del patrimoni d'aquest últim. La quantitat de pagaments en efectiu destinada a esborrar tota traçabilitat, la manca de transferències amb canvis permanents de comptes, les múltiples operacions de reintegrament i ingrés immediat en comptes de traspassos, i sobretot la total inactivitat mercantil o quasi total dels tres recurrents, justificant l'origen dels fons en qüestió, constitueixen indicis concordants que demostren l'origen delictiu dels fons i que permeten desvirtuar la presumpció d'innocència al·legada per la defensa*". (V.- Considerant).

3.4. Per raons de sistemàtica i per facilitar la lectura d'aquesta sentència, s'analitzaran conjuntament els diferents greuges avançats pels tres recurrents.

3.5. Sobre el principi de la llei penal més favorable i el principi de legalitat penal.

3.5.1. La Sala Penal reitera que la versió del Codi penal del 2005 és més favorable als recurrents, ja que si bé el delicte subjacent (blanqueig de diners provinents d'un delicte de tràfic de drogues) queda tipificat, tant en el Codi penal de 1990 (de manera específica) com en aquell del 2005 (de manera no específica), la pena assignada al delicte esmentat és de 8 anys -com a màxim- en el Codi penal del 2005 (article 410), davant dels 10 anys del Codi penal de 1990 (article 146).

Escau afegir que la Sala Penal considera que el delicte de blanqueig no havia prescrit en iniciar-se la causa penal, atès que va identificar, dins el període de referència, actes successius d'ocultació, de conversió i d'integració patrimonial. Per tant, la comparació del règim de la prescripció entre els dos

codis resultava innecessària.

Per tant, ateses aquestes coordenades, l'aplicació que fa la Sala Penal del principi de la retroactivitat *in mitius* apareix suficientment fonamentada i conforme a les bases consignades en el fonament jurídic 3.5 de la nostra sentència del 19 de maig del 2025.

3.5.2. Abans, però, de confirmar definitivament l'aplicació retroactiva del Codi penal del 2005 com a llei més favorable, cal verificar precisament si la conducta sancionada era també subsumible, de manera raonablement previsible, en el tipus penal vigent sota l'imperi del Codi penal de 1990.

Tant l'article 9 de la Constitució, com l'article 7 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals exigeixen que tota persona ha de poder saber amb antelació, a partir del text de la norma penal aplicable i, si s'escau, amb l'ajuda de consells jurídics qualificats, quins actes o omissions poden comprometre la seva responsabilitat penal i quina pena pot derivar-se'n. Ara bé, és obvi que les lleis penals no poden assolir una precisió absoluta. En efecte, per raó del seu caràcter general, poden contenir fórmules obertes o conceptes que necessiten una certa interpretació, de manera que aquesta darrera resulta sovint inevitable. L'existència de zones grises o de casos límit no fa doncs, per si sola, que una norma sigui contrària al principi de legalitat penal, sempre que la seva aplicació sigui suficientment previsible.

Cal advertir igualment que el fet que el legislador modifiqui posteriorment una norma per fer-la més precisa -com succeeix en aquest cas- no significa necessàriament que, abans de la reforma, la conducta no podia ser sancionada. Per tant, cal examinar, cas per cas, si la norma anterior, tal com era interpretada i aplicada, permetia preveure raonablement un motiu de responsabilitat penal.

El límit constitucional apareix quan la interpretació judicial esdevé excessivament extensiva, inesperada o arbitrària, fins al punt de crear, en perjudici de la persona acusada, una responsabilitat penal que no podia ser raonablement prevista en el moment dels fets. En aquest control, el Tribunal Constitucional examina si la interpretació dels tribunals interns esdevé compatible amb el text i amb la finalitat de la norma penal, o si, per contra, resulta no raonable.

3.5.3. En aquest cas, els recurrents consideren que abans del Codi penal del 2005 (recordem que els actes *sub iudice* concerneixen principalment el període 1994-2005), l'adquisició, la transmissió o l'explotació de béns immobles adquirits amb fons d'origen il·lícit no constituïa blanqueig i, per consegüent, el Codi penal de 1990 els hi era aplicable, doncs, més favorable.

És cert que en el Codi penal de 1990, el delicte de blanqueig consistia en cometre "*un acte per ocultar l'origen de diners o de valors provinents d'un delicte de tràfic de drogues (...) o utilitz(ar) aquells diners o valors lícitament, coneixent-ne o havent de conèixer-ne la procedència*" (article 145), mentre que en el Codi penal del 2005, la conducta típica consisteix, literalment, en cometre "*un acte per ocultar l'origen de diners o valors així com els béns adquirits amb aquests o llur contrapartida*" (article 409).

La Sala Penal explica que la conducta típica, tant abans, com després de les successives reformes, concerneix qualsevol acte destinat a ocultar l'origen de diners o valors i que la menció "*un acte per ocultar l'origen*" del Codi penal de 1990 no es refereix a un origen immediat, ni es limita a un acte en concret. Dit d'una altra manera, la Sala Penal considera que la tipificació de 1990 no contenia cap distinció o limitació, que només la finalitat d'ocultar entrava en joc i que les modificacions ulteriors de la llei penal eren de naturalesa interpretativa, sense voluntat de modificar els elements constitutius del delicte. La Sala Penal feia així seves les afirmacions del Tribunal de Corts quan aquest afirmava, en la seva sentència del 17 de gener del 2024, que la menció "*un acte per ocultar l'origen*" no es limitava a un tipus d'acte, sinó que es referia a "*tot aquell acte dirigit a dissociar el patrimoni del seu origen delictiu*".

La Sala Penal prossegueix afirmant, mitjançant l'estudi acurat de l'evolució de la incriminació en el temps i del dret internacional, que la percepció de rendes (lloguers) o d'altres fluxos financers d'aparença lícita (venda d'immobles, etc.), però provinents de béns immobles adquirits amb diners obtinguts del narcotràfic, també constituïa un acte d'ocultació per conversió, tant en el sentit del Codi penal de 1990, com en la seva versió del 2005.

Si apliquem els principis generals esmentats en el paràgraf 3.5.2, aquest Tribunal entén que la interpretació teleològica realitzada per la Sala Penal és conforme amb la lletra del text legal. En efecte, a banda dels arguments prou convincents desenvolupats per la jurisdicció penal, aquest Tribunal Constitucional comparteix el parer del Ministeri Fiscal segons el qual, a partir del moment en què es dipositen diners a Andorra en metàl·lic i que provenen del tràfic de droga (fase de col·locació del delicte), és lògic entendre que si es converteixen posteriorment en immobles (fase d'encobriment del delicte), els rendiments obtinguts (fase d'integració del delicte), ja sigui mitjançant la percepció de lloguers o mitjançant el producte d'una venda posterior, troben igualment el seu origen directe i indissociable en el delicte contra la salut pública.

A més, aquesta interpretació dels articles 145 i 146 del Codi penal de 1990 era prou coneguda i accessible segons es desprèn del contingut de la jurisprudència penal (veg. les sentències de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia 28-99 del 16 de novembre de 1999; 23-02 del 23 de setembre del 2002; 22-10 del 14 d'octubre del 2010; 26-10 del 29 de novembre del 2010; i, 18-22 del 28 d'octubre del 2022; i les sentències del Tribunal de Corts del 9 de setembre de 1998, causa TC-127/98; del 26 de febrer del 2010, causa TC-122-3/06; i, del 10 de juny del 2021, causa TC-46/2021).

Els recurrents qualifiquen el raonament de la Sala Penal com a una "*petició de principi*", en la mesura en què aquesta projectaria el contingut de les reformes successives sobre el text de 1990 per declarar, tot seguit, que no hi havia diferència entre ambdós textos. Aquest Tribunal no ho comparteix: la pretesa extensió "*d'un acte per ocultar l'origen*" no parteix del text del 2005, sinó d'una línia jurisprudencial pròpia i anterior a aquella reforma. És, doncs, aquesta doctrina prèvia i autònoma aquella que dona contingut al tipus de 1990; la reforma del 2005 no en constitueix la causa, sinó la confirmació legislativa posterior. La seqüència lògica és, per tant, la inversa d'aquella denunciada pels recurrents.

Els recurrents invoquen un passatge de la sentència 26-10 de la Sala Penal del 29 de novembre del 2010, segons el qual "*En el Codi penal del 2005 s'amplia l'àmbit objectiu per quant que, d'una banda, també comprèn els béns adquirits amb els diners o valors de procedència il·lícita*". Cal reconèixer que aquest passatge es refereix, efectivament, a la mateixa qüestió ara controvertida: la inclusió dels béns adquirits en l'objecte del delicte.

Ara bé, aquesta afirmació s'insereix en una exposició general de l'evolució legislativa del delicte (Considerant I d'aquella sentència) i no constitueix la *ratio decidendi* del cas. En efecte, la Sala Penal va optar per aplicar el Codi penal del 2005 exclusivament per raó del seu caràcter punitiu més favorable, sense necessitat d'examinar si la conducta enjudiciada hauria estat igualment subsumible en el Codi penal de 1990. Aquell Tribunal no va haver, doncs, de pronunciar-se sobre l'abast objectiu del text de 1990 respecte dels béns adquirits, per la senzilla raó que no li calia fer-ho per resoldre el litigi.

Per aquest motiu, la referència a una "*ampliació*" de l'àmbit objectiu, feta de manera genèrica en aquell context, no pot elevar-se a la categoria de criteri jurisprudencial determinant sobre l'abast del Codi penal de 1990, ja que la Sala Penal mateixa mai va arribar realment a sotmetre aquesta qüestió a un escrutini efectiu. Allò que correspon verificar en seu constitucional no és, doncs, si algun passatge doctrinal aïllat sembla apuntar en una altra direcció, sinó si la interpretació que la Sala Penal fa ara, en el cas concret, del text de 1990 era raonablement previsible a la llum del sentit de la jurisprudència penal aplicada i aquest Tribunal considera que és així.

3.5.4. Els recurrents també fan valer que se'ls havia d'aplicar la figura de l'autoblanqueig per possessió, d'acord amb el principi de retroactivitat de la llei penal més favorable. La Sala Penal va contestar aquest argument, explicant que l'autoblanqueig no era aplicable al Sr. Eduardo Bailó Nuez, perquè els fets pels quals l'interessat va ser condemnat a Espanya, es relacionaven amb la possessió de 2,63 kg de cocaïna (amagada en el cos de l'interessat), la qual va ser descoberta en el decurs d'un control a l'aeroport de Barajas l'1 de març del 2000. La Sala Penal afegia que aquests fets no li havien generat cap benefici econòmic i que els fons ingressats al Principat provenien d'operacions anteriors. Consultada la sentència (ferma) del 16 de gener del 2001, es desprèn que l'*Audiencia Provincial de Madrid* va declarar que la droga estava destinada a "*operaciones de tráfico*

de estupefacientes" i que el producte estupefaent va ser comissat. Per tant, si la droga va ser comissada, és evident deduir que resultava impossible col·locar posteriorment el producte de la seva venda a Andorra.

Per consegüent, el raonament de la Sala Penal és lògic i confirmem, definitivament, la raonabilitat, des d'un punt de vista constitucional, de l'aplicació del Codi penal del 2005.

3.5.5. Els recurrents es queixen també de l'absència de previsió legal que permetia el comís dels béns o dels fruits obtinguts mitjançant els diners blanquejats. La Sala Penal fa aplicació de l'article 70.2 del Codi penal del 2005 ("*En el moment de dictar sentència condemnatòria, el tribunal ha d'acordar el comís dels béns que pertanyen a la persona condemnada sobre els quals hi hagi indicis objectius suficients que procedeixen, directament o indirectament, d'activitats delictives i dels quals no se n'acrediti l'origen lícit*").

Un cop considerada constitucionalment admissible l'aplicació general del Codi penal del 2005 com a llei més favorable, els recurrents no poden dissociar el règim principal de responsabilitat penal, del règim accessori del comís, per obtenir una combinació selectiva de disposicions procedents de textos successius.

Per consegüent, el comís ordenat per la jurisdicció penal provenia d'una disposició penal previsible, accessible i clara.

3.6. Sobre el principi de la presumpció d'innocència i la prova basada en indicis.

Els recurrents refereixen la vulneració del principi de la presumpció d'innocència, atès que la seva condemna es basava, segons el seu parer, en mers indicis.

En matèria de control de la presumpció d'innocència, l'examen d'aquest Tribunal Constitucional no consisteix en reexaminar el conjunt de la prova com si fos una nova instància penal. El seu paper és molt més limitat: ha de verificar si la condemna es fonamenta en una activitat probatòria de càrrec suficient, vàlidament practicada amb totes les garanties processals i de la qual es pugui deduir, del seu conjunt i de manera raonada i raonable, la culpabilitat de la persona acusada (veg. també la sentència del 7 de setembre del 2007, recaiguda en la causa 2007-12-RE).

Per tant, la valoració del material probatori correspon, en regla general, als tribunals ordinaris. Són ells aquells que han d'apreciar el significat, la credibilitat i la transcendència dels diferents mitjans de prova practicats. Per això, el Tribunal Constitucional no pot substituir la valoració feta pel jutjador per una altra de pròpia, ni pot donar preferència a la lectura alternativa que en faci la mateixa part recurrent.

Pel que fa a la prova basada en indicis, el Tribunal Constitucional reconeix que els òrgans penals poden considerar acreditats determinats fets incriminatoris a partir d'altres fets prèviament provats. Aquesta operació intel·lectual exigeix partir dels fets declarats provats i, a partir d'ells, arribar als fets constitutius de la infracció, mitjançant una inferència conforme a la lògica i a una regla d'experiència (veg. novament, la sentència del 7 de setembre del 2007, recaiguda en la causa 2007-12-RE). El control constitucional és, però, aquí més exigent. En efecte, el Tribunal ha de comprovar que la repetida inferència no sigui excessivament oberta, feble o indeterminada. Si dels mateixos indicis poden derivar-se diverses conclusions alternatives igualment plausibles, fins al punt que cap d'elles pugui considerar-se realment provada, no hi ha prova de càrrec suficient per destruir la presumpció d'innocència.

Per tant, la prova de presumpcions és constitucionalment admissible, però només quan el raonament judicial és explícit, coherent i suficientment concloent. No n'hi ha prou amb una sospita, una conjectura o una associació merament possible entre la persona acusada i el fet delictiu. Cal que el pas dels indicis al fet declarat provat sigui racional, motivat i capaç de sostenir, sense arbitrarietat, la conclusió condemnatòria.

Si projectem aquests principis generals al nostre assumpte, resulta que la Sala Penal ha deduït que els fets que van donar lloc a la condemna penal a Espanya (possessió i tràfic d'estupefaents), com també l'absència d'acreditació de l'origen legal dels fons col·locats o invertits a Andorra (la gran majoria en metàl·lic) i la manca d'activitat laboral, professional o mercantil coneguda del recurrent eren suficients per considerar que els recurrents havien blanquejat fons al país. Aquesta deducció no apareix manifestament il·lògica, arbitrària, ni excessivament oberta, atès que no es basa únicament en la condemna espanyola, sinó en un conjunt d'indicis concordants: ingressos importants en efectiu, manca d'acreditació d'una font lícita equivalent, titularitats i poders de disposició indirectes, moviments successius entre comptes i transformació patrimonial dels fons, etc. A més, aquesta inferència és plenament conforme amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (Zschüschen c/ Bèlgica (dec.), núm. 23572/07, § 30, del 2 de maig del 2017).

Compte tingut que existeix prova de càrrec suficient; que no es discuteix seriosament si aquesta ha estat obtinguda i practicada amb totes les garanties processals; i, que la inferència entre la prova practicada i el judici de culpabilitat apareix lògica, no hi ha lloc a declarar cap vulneració del dret a la presumpció d'innocència.

3.7. Sobre el principi del *ne bis in idem*.

Els recurrents al·leguen igualment infracció del principi *ne bis in idem*, perquè els mateixos fets jutjats a Espanya l'any 2001 van ser utilitzats per iniciar el procediment a Andorra, embargar els seus béns i pressuposar l'existència d'altres delictes de tràfic d'estupefaents generadors del seu patrimoni.

Aquest greuge no pot prosperar perquè, senzillament, no hi ha "*identitat dels fets materials*" (veg. la sentència del 15 de maig del 2017, recaiguda en la causa 2016-60-RE), és a dir, que manca "*l'idem*". En efecte, la sentència espanyola va sancionar uns fets concrets de tràfic de drogues vinculats a la possessió i a la introducció de cocaïna a Espanya. El procediment andorrà, en canvi, versa sobre actes autònoms de col·locació, d'ocultació, de transformació i d'integració de fons al país. La circumstància que la condemna espanyola pugui haver estat utilitzada com a un indici del context delictiu no equival a tornar a sancionar els mateixos fets.

3.8. Sobre els drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

És ben sabut que quan s'invoca l'article 10 de la Constitució, la tasca del Tribunal Constitucional consisteix en verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd.

No es pot fer altra cosa que constatar que bona part d'aquest apartat del recurs ha estat analitzat, almenys indirectament, en els paràgrafs anteriors. Només queda per afegir que examinats els fets declarats provats (paràgraf 3.2), la seva qualificació jurídica (paràgraf 3.3) i la correlativa imputació de responsabilitat penal als recurrents, el Tribunal Constitucional no detecta cap infracció dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. A més, els recurrents han pogut defensar-se adequadament i els tribunals ordinaris han donat una resposta raonada a tots els arguments avançats.

Pel que fa a l'al·legació segons la qual la sentència de primera instància hauria atribuït erròniament al recurrent un ingrés en efectiu de 4.000.000 de ptes, efectuat el 9 d'agost de 1995, quan aquest hauria estat realitzat, en realitat, per la Sra. Felisa Álvarez Beltran, i que aquest error, denunciat en apel·lació, no va merèixer resposta expressa per part de la Sala Penal, aquest Tribunal considera oportú pronunciar-s'hi.

És cert que el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret no exigeix una resposta detallada a cadascun dels arguments de les parts, sinó únicament a aquells que resultin decisius per al sentit de

la resolució. Tanmateix, quan es denuncia un error fàctic concret i verificable documentalment, el silenci de l'òrgan *a quo* obliga aquest Tribunal a comprovar-ne la transcendència real.

En aquest cas, dels mateixos fets declarats provats (paràgraf 3.2 d'aquesta sentència) es desprèn que el compte de Banca Mora on es va efectuar l'ingrés controvertit era "*titularitat d'Álvarez*", i que "*el mateix dia de l'ingrés, s'inclogué al compte a Bailó com a apoderat*". Per tant, amb independència de quina de les dues persones va materialitzar físicament el lliurament en efectiu, la dinàmica patrimonial familiar que caracteritza aquest assumpte no altera ni la qualificació jurídica del fet, ni el conjunt indiciari valorat al fonament jurídic 3.6, que es fonamenta en la totalitat dels moviments patrimonials i no en aquell ingrés aïllat.

Per aquesta raó, si bé hauria estat preferible que la Sala Penal es pronunciés expressament sobre aquesta qüestió, el seu silenci no comporta una vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, atès que no es tracta d'una omissió determinant per condemnar els recurrents, ni els ha ocasionat una indefensió material.

Pel que fa al "*dret a la prova*" (el qual queda subsumit dins el dret a un procés degut), els recurrents no identifiquen una prova decisiva indegudament rebutjada o no practicada que hagi causat indefensió material, sinó que discuteixen essencialment la valoració de la prova practicada.

Només queda per afegir que els recurrents han al·legat que la Sala Penal havia introduït, *ex novo,* l'agreujant d'actuació amb ànim de lucre en segona instància. Aquesta afirmació no queda acreditada, ja que l'agreujant emprat, tant en primera, com en segona instància, va quedar constituït pel fet d'obrar amb habitualitat (article 410 del Codi penal del 2005) i no per actuar amb ànim de lucre (article 146 del Codi penal de 1990).

3.9. Sobre el dret a un judici de durada raonable.

Els recurrents afirmen que el procediment ha durat més de 20 anys, sense que la dilació els fos imputable. Aquest argument no pot triomfar. En efecte, aquest greuge ja va ser desestimat en la sentència constitucional del 19 de maig del 2025. Des d'aleshores, la Sala Penal ha dictat les dues resolucions requerides pel Tribunal Constitucional dins d'un termini que no revela cap nova dilació indeguda.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar els recursos d'empara interposats, d'una banda, pel Sr. Eduardo Bailó Nuez, i, d'altra banda, per les Sres. Felisa Álvarez Beltran i Irina Saksybaeva Ksenzoya, contra la sentència dictada el 31 de març del 2026 per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que no s'ha produït cap vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un judici de durada raonable, ni tampoc del principi de legalitat penal, ni de la prohibició de retroactivitat desfavorable, reconeguts a l'article 9.4 de la Constitució.

3. Imposar als recurrents les costes processals derivades de la desestimació dels seus recursos respectius.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a les representacions processals respectives dels recurrents, a la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 13 de juliol del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat